

Co vše může politická situace, ideologická zaslepenost a vláda jedné strany způsobit....

NA ZAČÁTKU MEZINÁRODNÍ PRAGA 1950, NA KONCI CELOSTÁTNÍ PRAHA 1950

Nedávno mne upoutal jednostránkový článek značky KM s ilustracemi uveřejněný ve Filatelii 1/2017 pod názvem "VÝSTAVA PRAGA 1950 - Kolik vlastně bylo mezinárodních a světových výstav PRAGA?". Věřím, že nejen mne a že nastíněná záhada či nejasnost se brzo objasní.

Vzhledem k tomu, že náš klub se aktivně podílel na organizaci této výstavy (Václav Matura byl jmenován předsedou této výstavy a Václav Nebeský stanul v čele mládežnického odboru) a 26 našich členů vystavily na tu dobu „moderní“ kolektivní exponát a obdržely I. cenu v kategorii klubů Revolučního odborového hnutí, rád bych přispěl i já svou troškou do filatelistického mlýna.

Výstava byla na svou dobu úspěšná. Vždyť se o ní zmiňuje arch. Albert Jonáš, její architekt, ve svých „tajných“ pamětech v roce 1972: „*Těžko se dá vzpomenout, kterou výstavu jsem dělal nejradši, ale snad to byla Praga 1950, světová výstava poštovních známek, které jsem dělal tři.*“

I Václav Nebeský se o výstavě zmiňuje na výsost pozitivně ve své známé knížce Filatelistovo podzimní rozjímání z roku 1975 v kapitole „Zakládám klub ZMP“ takto : „*Významnou událostí bylo jmenování našeho jednatele Václava Maturovy předsedou celostátní výstavy poštovních známek PRAHA 1950, kde i já měl nemálo příležitost i přiložit ruku k dílu jako vedoucí dorosteneckých záležitostí. Na výstavě se podíleli početní žáci z našich patronátů...*“.

Výstava však měla i smutnou tečku pro náš klub. Jak píše Václav Nebeský: „*V dubnu 1951 zemřel po akutním zánětu slepého střeva náš nejobětavější pracovník Václav Matura, sotva dokončil práci spojenou s výstavou PRAHA 1950. Tady také končí historie Sportovního klubu zaměstnanců města Prahy...příštího roku přijímá nový název: Závodní klub ROH zaměstnanců hlavního města Prahy – vodárny, odbor filatelie.*“

Tolik na úvod. Teď k nejasnostem ohledně této výstavy a jejího názvu pomocí faktů, které mi jsou známy. V naší klubové (Vaňkově) kronice by bylo jistě více informací, ta je však nezvěstná. Takže musím čerpat ze svých archivů a dalších zdrojů. Sestavme si kroniku událostí ze známých a ověřených faktů.

15. 2. 1948 - Časopis českých filatelistů ,orgán Ústředí čs. filatelistických spolků a odborný časopis nejstaršího klubu v ČSR (ročník 3, číslo 5) ve svém otvíráku z pera tajemníka Ústředí Karla Basiky pod názvem „PRAGA 1950“ uveřejňuje rozsáhlou informaci ve svém otvíráku (společně s momentkou z předchozí výstavy PRAGA 1938):

„Mezinárodní výstava poštovních známek v Praze 1950 – ano, bude – tak rozhodl ústřední výbor naší vrcholné filatelistické organizace na své poslední schůzi...Kdo by nevzpomněl velkých a slavných dnů výstavy „Praga 1938“, která doufejme bude mít důstojnou reprízu v roce 1950. Toho dne vzpomene naše země stého výročí vydání prvních poštovních známek u nás, třebaže tehdy ještě rakouských, ale přece jen u nás...“.

1948 – 1949 - Začaly přípravné práce na této výstavě, byla získána záštita prezidenta republiky Klementa Gottwalda a byla potvrzena i záštita Mezinárodní filatelistické federace (FIP). Zmiňuje se o ní výše uvedený článek otištěný ve Filatelii. Tato fakta vyplývají i z oficiálního dopisu **s datem 19. 12. 1949** otištěného u zmíněného článku. I oficiální výstavní nálepky dle návrhu arch. Alberta Jonáše (rytec J. Goldschmidt), které uvádějí PRAGA 1950, výstavu mezinárodní. Doplnuji, že pravděpodobným autorem výstavního hlavičkového papíru je též Albert Jonáš.

1950 - Je důležité zmínit i jeden důležitý fakt, který zatím nikdo nepřipomněl: původní doba konání výstavy byla stanovena na 20. -29. V.1950, výstava se však konala v později - v období od 28. 10. do 5. 11. 1950. Společně se změnou konání výstavy došlo v průběhu roku 1950 i ke změně názvu a statutu výstavy – z mezinárodní na celostátní. FIP pravděpodobně z tohoto důvodu stáhla i svou záštitu anebo ne?

21. 10. 1950 – K Celostátní výstavě poštovních známek PRAHA 1950 vyšlo několik známek dle návrhu a z rytecké díly Jiřího Švengsbíra:

4 známky z historie – Pof.558, 559, 560,561, Vydány i FDČky.

28. 10. 1950 – Z umělecké dílny stejného výtvarníka a rytce vyšly další dvě známky Prahy ze současnosti (rozestavěný dříve Švermův, dnes Štefánikův most) - Pof.562, 563 s FDC a aršík (Pof. A 564).

Filatelistické materiály a i příležitostná denní razítka nesly název výstavy jako „Celostátní výstava poštovních známek“.

Razítka, poštovní známky, FDČky vše na konci vyjasnily, historie čs. organizované filatelie má však nadále nejasnosti: proč se mezinárodní výstava změnila v celostátní a jaké byly důvody pro změnu termínu konání výstavy? Zatím se můžeme jen domnívat a spekulovat – byly to mezinárodní situace a politické události v souvislosti se změnou poměrů v Československu? Či něco jiného? Doloží někdo související fakta a podloží je doklady?

Další otázka souvisí se zařazením této výstavy do řady významných mezinárodních a světových výstav v řetězci „PRAGA“. Jako autor článku ve Filatelii se domnívám, že i tato výstava by měla být v rodokmenu těchto výstav, i když nakonec byla „jen“ celostátní (a možná ani se záštitou FIP). Už s ohledem na těžkou a složitou práci organizátorů. byla to těžká, přetěžká doba, kterou si mnozí z nás neumějí ani představit.

CELOSTÁTNÍ
VÝSTAVA
POŠTOVNÍCH
ZNÁMEK

PRAHA
1950